

MESSIDOR

Revista Quinzenal

ANY I

Barcelona, 2.ª quinzena de Febrer de 1918

Núm. 4

Regionalisme :: Solidaritat Internacional :: Iberisme

MESSIDOR admet col·laboració en totes les llengües iberiques i neolatines i en llengua anglesa.

Oficines : Carrer Rosselló, 166. - Telèfon G. 791 - BARCELONA

SUMARI: Il nostro programma. Orientació. — Una gloria italiana. La Doctora Maria Montessori. — Un programme d'action économique, per G. de Brancion, Ing. — El poeta Josep Rivière, per J. Pérez-Jorba. — Las corrientes estéticas en Cataluña, per Alfons Maseras. — Arte-Evoluzione. — La Vacca cieca, de J. Maragall, trad. E. Portat. — Poesia italiana moderna. Sul Palatino. — Crònica internacional. — Crònica regional. — Bibliografia.

Il nostro programma

Veniamo alla luce in un'epoca di grandi inquietudine di grandi sconvolgimenti, e, se ci siamo decisi a prendere un nome, ciò ha solamente lo scopo di rappresentare una delle tante forme del palpito dell'anima del tempo; che attualmente è pieno di idealismi e di grandi realtà.

Ci troviamo quindi nell'atrio che conduce alle luminose regioni dell'avvenire, e quest'atrio è aperto a tutti coloro che si sentono animati dal desiderio di rinnovamento, di rivoluzione e di creazione.

L'idealismo sereno di Platone sarà accompagnato dal tentativo di realizzazione di Tolstoi. Il realismo ed il positivismo di Proudhon, e di Augusto Comte, si manifesterà insieme con lo spiritualismo e le dottrine di Gesù Cristo.

Saremo lettori e collaboratori a un tempo; saremo soldati nella eterna lotta che l'uomo cosciente e colto sostiene contro sé stesso, colle sue passioni e colle sue preoccupazioni. Ma noi terremo lo sguardo fisso in un programma: la depurazione e la libera evoluzione della personalità catalana, al pari di quella di tutti i popoli che abbiano la coscienza della propria individualità; la realizzazione dell'ideale federativo dell'Iberismo che ispirò il poeta Maragall; e, per ultimo, il raggiungimento della maggior armonia coi popoli più affini e coll'umanità intera nostra sorella, adoperandoci ad ottenere la realizzazione della Cultura integrale universale, della vera Civiltà, la cui base sarà lo Statuto della Società delle Nazioni, vincolo di congiunzione fra tutti i popoli della Terra.

Orientació

Venim a la llum en una època de grans inquietuts, de grans convulsions, i si havem estat induïts a pendre un nom, es aquest sols una de les formes de manifestació d'aquest elamoreig anònim i tumultuós que és el bateg de l'ànima del temps; el temps, que actualment ho és d'idealismes, i de grans realitzacions al ensems.

Estem doncs en l'atri qui mena a les regions lluminoses de l'avenir; i aquest atri, a tots els qui sentin desig de renovació, de plasmació, de revolució, és obert.

L'idealisme serà de Plató, al·liat serà a l'intent de realització de Tolstoi. El realisme, el positivisme de Proudhon i d'August Comte, al·liat a l'espiritualisme de les doctrines de Crist. Col·laboradors ensems que llegidors serem tots; serem soldats en la lluita eterna de l'home conscient i cult amb si mateix, amb les propies passions i les propies preocupacions. Mes nosaltres menarem sovint l'esguard vers un programa. La depuració i la lliure evolució de la personalitat catalana, com la de tots els pobles que sentin plenament la llur personalitat propia; la realització de l'ideal federatiu de l'Iberisme que inspirà al poeta Maragall, i en fi, l'obtenció de la major harmonització possible amb els pobles més afins, i amb l'Humanitat tota, germana nostra, laborant així per l'adveniment de la cultura integral universal, de la veritable civilització qui serà fonamentada en el codic de la Societat de les Nacions, llaç d'unió entre tots els pobles de la Terra.

20 cènts.

Una gloria italiana;

La reforma i l'organització dels mètodes d'educació de tots els ciutadans, i àdhuc la reforma de les escoles normals de mestres i la rehabilitació d'aquesta alta institució, constitueix la base principal de una evolució social progressiva i eficaç.

La Doctora Montessori honora a la seva terra i a l'humanitat per l'esforç genial que representa la seva obra de la qual donem quelques antecedents.

La Doctora Maria Montessori

Maria Montessori, autora de la Pedagogia del seu nom, i que representa el primer i únic intent satisfactori d'aplicació del criteri científic a l'estudi de la Pedagogia, va néixer a Roma el dia 31 d'agost de 1870. Fou la primera joveneta que estudià Medicina a la Universitat de Roma, de la qual s'en graduà brillantment amb el Doctorat. Llarga i feconda és la vida d'estudi i de treball científic de la Doctora Montessori. Durant ella s'especialitzà a la Clínica de Psiquiatria, venint així en contacte amb infants anormals i iniciant el tractament pedagògic davant l'insuficiència del tractament purament mèdic; ensenyà Antropologia a la Universitat de Roma, com a docent lliure matèria sobre la qual ha publicat un llibre notabilíssim; ha exercit el professorat regular d'Antropologia i Higiene a l'Institut Superior del Magisteri Femení, de Roma, havent rebut l'encàrrec del Ministeri d'Instrucció Pública per a fer estudis pedagògics, etc., etc.

El treball amb els anormals la portà a conèixer el llibre del notable metge francès Edouard Séguin, qui, relatant el resultat de les seves experimentacions, havia escrit paraules plenes de bon seny i de significació que fins aleshores havien restat pràcticament desoïdes. En aquest moment comencen de pendre forma pràctica i experimental els estudis pedagògics de la insigne Doctora italiana, que tanta nova llum han projectat sobre l'educació en general. Es, doncs, una creença mancada de tot fonament que Maria Montessori s'inspirés, per a la seva tasca pedagògica, en l'obra o les idees de Rousseau, Tolstoi, Froebel, Pestalozzi, Herbart i demés pedagogs de les escoles filosòfica o sentimental. L'obra de la Doctora Montessori segueix una nova línia de treball, d'un rigorosíssim mètode científic experimental que gairebé no s'ha fet viable fins a després de les rescents descobertes de la ciència biològica.

Durant els tretze anys de tasca educativa experimental, silenciosa i pacient, de primer amb nens anormals i més tard amb nens normals, durant els quals portà les seves teories pedagògiques a una completa sistematització, la Doc-

tora Montessori, a instàncies d'una amiga admiradora seva, escrigué i publicà, en 1909, el seu llibre famós, «El Mètode de la Pedagogia Científica aplicat a l'educació de la Infància en les «Case dei Bambini» (Cases dels Nens)», el qual fou rebut amb entusiasme en els centres pedagògics i científics de tot el món, mereixent desseguida l'honor de la traducció a quasi bé totes les llengües cultes, havent-ne aparegut una edició a Barcelona.

Pels ensaigs que se n'han fet, el Mètode Montessori és avui pràcticament conegut en totes les parts del món civilitzat, i la seva il·lustre autora compta deixebles i admiradors de totes les races i nacions; tant és una cosa que arriba al fons de l'ànima humana. La propaganda del Mètode Montessori, en alguns casos molt vehement, l'han feta sempre espontàniament els seus partidaris. La Doctora Montessori ha rebut el sincer homenatge de tota mena de persones i personatges: des de la Regina Mare d'Itàlia i la filla del President dels Estats Units, a la humil professora d'un Col·legi de Religioses de Catalunya o la simple estudianta de Pedagogia de la Xina.

De la sèrie d'èxits que el Mètode Montessori ha obtingut per tot arreu, n'esmentarem solament els molt rescents alcançats als Estats Units, el país que s'ha fet famós per l'esplendidesa dels seus sistemes d'ensenyament. A l'Exposició Universal Pacífic-Panamà, de San Francisco de California, que acaba de celebrar-se (1915), Maria Montessori, sola completament, sens ajuda del Govern d'Itàlia ni dels Estats Units, instal·là i mantingué dins el Palau de l'Educació, una Escola completa del seu sistema (amb dues parets de cristalls semblant una gran vitrina), la qual funcionà diàriament davant dels ulls dels visitants, obtenint un èxit popular i científic difícil d'imaginar. N'hi haurà prou consignat que de les sis medalles d'or de la Secció de Pedagogia, cinc foren adjudicades al Mètode Montessori, sent una d'elles el «Gran Prix» de Pedagogia. (La medalla restant se concedí a una Escola filipina pel seu treball manual.) Així ha quedat proclamada, en un dels països més avençats i en un concurs mundial, la supremacia del Mètode Pedagògic Montessori.

El Mètode Montessori

No gaire després de publicada la primera edició del llibre en què la Doctora Maria Montessori exposa la seva sorprenent Pedagogia, fou ell conegut d'alguns estudiosos educadors de Barcelona, esdevenint al poc temps un d'ells membre del Consell d'Investigació Pedagògica de la Diputació. Quasi dubtant dels maravellosos resultats que es posaven de manifest en l'obra esmentada, per iniciativa de l'expressat Consell, a darrers de l'any 1913 s'envià un pensionat a comprovar les magnífiques teories en les Escoles que a Roma funcionaven sota la direcció immediata de la Doctora Montessori. L'emissari retornà del tot convençut i, ademés, entusiasmà. Els resultats que's podien contemplar en aquelles escoles, tant en educació com en instrucció, eren quelcom de quasi increïble per al pedagog bregat en la pràctica de l'ensenyament.

Resultat immediat d'aquest viatge fou l'ensaiig que del Mètode Montessori es feu, amb èxit satisfactori, a l'Escola de la Casa de Maternitat i Expositors de la Diputació de Barcelona. Amb els resultats a la vista, se donaren conferències, s'escrigueren articles, i fins i tot s'organitzaren cursos de mestres per a propagar les noves doctrines pedagògiques. La indicada Diputació barcelonina, que tant se ve distingint per la seva ben orientada tasca cultural, pensionà dues mestresses per assistir al Segon Kurs Internacional que la Doctora Montessori donà a Roma la primavera de 1914. Aquesta iniciativa fou seguida per l'acte de l'Ajuntament de Barcelona, que pensionà altres quatre mestresses al mateix Kurs, entre elles la senyoreta Inspectora. A llur retorn, aquestes sis professores feren nova i més intensa propaganda de la Pedagogia Montessori, i es fundaren per a elles escoles especials.

Volguent portar més endavant l'ensaiig, el Consell d'Investigació Pedagògica gestionà, i obtingué a primers de l'any 1915, la vinguda a Barcelona de la distingida professora signorina Anna Maccheroni, deixebila i col·laboradora de Maria Montessori, per tal que demostrés pràcticament les solucions del Mètode per a l'ensenyament a l'escola Elemental, fins a les hores desconegudes del públic pedagògic. Els resultats obtinguts durant els pocs mesos de classe a l'escola que li fou especialment montada, foren més que satisfactoris. El curs següent (1915-16, l'actual), l'Escola Montessori fou traslladada a un local molt més ampli i en un lloc més cèntric de la ciutat; se la dotà d'un bell mobiliari i d'un esplèndid i abundós material, i avui aquesta institució pedagògica de la Diputació ve a representar l'Escola Montessori més completa en

existència. Hi assisteixen uns 90 alumnes, de dos a vuit anys d'edat, fills de Diputats a Corts, de Diputats provincials, de Regidors de la ciutat, d'industrials, de comerciants i de persones més humils, és a dir, els fills de la part més viva i vigorosa de la nostra societat.

Per permis especial de la Doctora Montessori reproduïm alguns fragments de la seva obra titulada *La Autoeducazione nelle scuole elementari*.

È il mantenere viva la sensibilità interiore e il perfezionarla, che forma l'essenza dell'educazione morale. Intorno ad essa, come nell'educazione intellettuale che procede dall'esercizio dei sensi, si fa l'ordine: si vede il bene distinto dal male. Nessuno può insegnare in tutte le particolarità la distinzione tra bene e male, a chi non la vede. Vederla, questa differenza, e conoscerla, non sono la stessa cosa.

È possibile che, a parte le cognizioni di morale, si possa distinguere il bene dal male per un «senso interno»; e in tal caso, evidentemente, deve trattarsi di bene e di male assoluti; cioè collegati con la vita stessa, non con le abitudini sociali acquisite. Si è sempre parlato di una «voce della coscienza» che c'insegna all'interno a distinguere le due cose: il bene dà la serenità, che è ordine; dà l'entusiasmo, che è forza; il male è avvertito come un dolore talvolta insopportabile: il rimorso, che è tenebra e disordine non solo, ma è febbre, malattia dell'anima. Certo non sono le leggi sociali, nè l'opinione pubblica, nè il benessere materiale, nè i pericoli che si corrono, che possono dare quelle diverse sensazioni. Anzi spesso la serenità si trova in mezzo agli sfortunati, mentre il rimorso di Lady Macbeth, che vede la gocciolina di sangue sulla mano, mordeva il cuore di una persona che aveva conquistato un regno.

Che ci sia una sensazione interna, la quale fa avvertire i pericoli o fa riconoscere le circostanze favorevoli alla vita, non è meraviglioso. Se la scienza oggi dimostra che i mezzi per mantenere la vita anche materiale corrispondono alle «virtù» morali, si può concludere che con la sensibilità interna, si può intuire ciò che è necessario alla vita. Non hanno forse dimostrato un analogo fatto le scienze biologiche? La biometria applicata all'uomo, ha permesso di ricostruire l'uomo medio assoluto, cioè quello che ha le misure medie in ogni parte del corpo; e queste misure medie, con gli studi statistici e morfologici della medicina, si sono trovate corrispondenti alla «normalità». Quindi l'uomo medio sarebbe quello così perfettamente costituito,

che non ha predisposizioni morfologiche alle malattie degli organi. Ricostruita una figura d'uomo sulle proporzioni biometriche medie, si trovò che esso corrispondeva singolarmente alle proporzioni delle statue greche. Questo fatto contribuì a dare una nuova interpretazione al «sentimento estetico». Evidentemente era pel sentimento estetico, che gli artisti greci avevano potuto estrarre con l'occhio la misura media di ogni organo e costruirne con esattezza un meraviglioso insieme. Il «godimento» dell'artista era il godimento del «bello»; ma più profondamente egli sentiva ciò che conteneva il trionfo della vita, e lo distingueva dall'errore della natura, che predispone alle malattie. Il trionfo della creazione può dare un intimo piacere, a chi può «sentirlo»: gli errori, anche piccoli, possono allora essere percepiti come disarmonia. L'educazione estetica è, infine, simile alla approssimazione matematica verso la media assoluta: ci si può avvicinare alla misura reale infinitamente, e più ad essa ci avviciniamo, più è possibile avere un mezzo di paragone assoluto per considerare le deviazioni. Il grande artista sa riconoscere così il «bello» di un dettaglio anche in mezzo ad altri dettagli non armonici: e tanto più è capace di possedere un senso assoluto del bello, tanto più

è sensibile a percepire qualsiasi sproporzione di forma.

Qualche cosa di simile può avvenire nella coscienza per la distinzione tra il bene e il male: tanto più che il bene rappresenta assai più direttamente del bello una reale utilità per la vita, e il male rappresenta grossolanamente il pericolo. Non hanno forse gli animali uno spiccatissimo istinto di conservazione che detta loro infiniti particolari della condotta così per mantenere la vita, come per difenderla? I cani e i cavalli, i gatti e, in genere, gli animali con cui noi conviviamo, non aspettano inconsci e tranquilli come l'uomo il terremoto imminente, ma si agitano. I cani degli esquimesi che tirano le slitte, quando sta per formarsi un crepaccio nel ghiaccio, si distaccano l'uno dall'altro come per evitare di cadervi dentro: mentre l'uomo non fa che osservare con istupore questi meravigliosi istinti. L'uomo non ha da natura istinti così intesi: è con la intelligenza e con la sensibilità della coscienza al bene e al male, che egli fabbrica le sue difese e riconosce i suoi pericoli. E se la sua intelligenza che addirittura può trasformare il mondo, lo porta a così suprema altezza, vicino all'animale; quanto pure potrebbe egli elevarsi sviluppando la sua coscienza morale!

(Continuare).

Un programme d'action économique

La Conférence Parlementaire Internationale du Commerce de Rome

Nous reproduisons quelques fragments d'un travail signé G. de Brancion, ingénieur, publié dans le numéro de Décembre dernier par la «Revue d'Italie», qui paraît le 15 de chaque mois à Paris et à Rome, sous la direction de M. H. Mereu. Ce travail est d'un intérêt extraordinaire, car il nous montre l'effort d'harmonisation qui s'effectue parmi les pays de l'Entente qui peut devenir un point d'appui pour arriver à une transformation mondiale fédérative, qui serait la base d'une Société des Nations.

.....
L'accord le plus complet s'est manifesté entre tous les membres de la Conférence sur des formules claires et nettes dont les pouvoirs constitués des différents pays pourront s'inspirer pour opposer une résistance victorieuse aux projets des ennemis; elles trouvent toute leur base dans l'institution d'une grande union économique capable de faire échec au rêve du Mittel-Europa s'il doit se préciser et passer dans la réalité.
.....

Pour assurer un progrès continu dans le développement du commerce, il est nécessaire de réduire à l'unité, dans la mesure du possible, les conditions générales, les procédés et les règles qui régissent le commerce même dans les différents pays liés entre eux par des liens de solidarité politique et économique.

Le commerce, pour sa libre expansion, a besoin avant tout de sûreté, de clarté et de simplicité dans

les lois auxquelles il est soumis, ce qui explique le grand mouvement en faveur de l'unité des lois commerciales.

.....
Il est absolument nécessaire de garantir la sincérité du commerce et d'empêcher les fraudes par lesquelles surtout les produits allemands envahissaient tous les marchés et faisaient au commerce honnête la concurrence la plus sournoise et la plus déloyale.

.....
La Conférence traite ensuite de l'importante question relative au régime international des transports maritimes et aux mesures à prendre pour favoriser après la guerre les ententes entre les marines marchandes des pays alliés.

.....
Avant la guerre, l'Allemagne et l'Autriche avaient fait de grands progrès dans le domaine de l'Assurance,

non seulement dans leur pays, mais encore dans le monde entier. Ces pays avaient en effet accaparé une grande partie du commerce d'assurance (maritime, sur la vie, l'incendie, les accidents, etc.) d'autres pays, tels que l'Italie, la Russie, la Roumanie. Ils s'étaient en outre fait une spécialité de réassurance et de la sorte avaient une connaissance approfondie des mouvements du commerce des autres pays et possédaient les détails de presque chaque affaire commerciale: les noms du fabricant, du négociant et de l'acheteur, le prix, l'espèce de marchandise, la destination. Afin de développer rapidement leur commerce de réassurance, les allemands avaient soin quand cela leur était possible, de confier la représentation de leurs compagnies de réassurance à des membres de la famille des administrateurs des compagnies d'assurance des pays où ils traitaient.

Il faut mettre une fin à tous ces agissements; il importe qu'après la guerre militaire, la guerre commerciale ne recommence pas sur la base des mêmes mensonges, de la même corruption, de la même mauvaise foi. A l'organisation allemande, nous opposons l'organisation inter-alliée.

Dans chaque pays allié, les compagnies d'assurance doivent s'organiser pour établir une *union d'assurance inter-alliée*, dont les détails de fonctionnement seront fixés par une conférence des directeurs et des experts des compagnies d'assurance représentant chacun des alliés.

La question douanière, dans son ensemble, deviendra à un certain moment la question la plus brûlante de celles qui se traiteront entre les alliés, parce que la détermination des régimes douaniers pour l'après-guerre constituera, pour ainsi dire, le thermomètre de la cordialité des rapports entre les peuples, et de l'identification plus ou moins possible de leurs intérêts et de leurs aspirations.

Ces questions préoccupent avec une intensité croissante l'esprit des économistes de tous les pays, d'autant que le grand empire britannique prépare la transformation de ses conceptions économiques traditionnelles et le passage du régime libre-échangiste au régime protectionniste. Toutefois, donnant une preuve nouvelle de l'esprit de généreuse équité qui l'anime toujours dans toutes les questions qui ont trait aux intérêts de ses amis, la Nation anglaise désire coordonner en même temps les ressources économiques de ses alliés, de façon à assurer les meilleurs résultats pour tous les intérêts en cause. Après la guerre, la position économique, individuelle et collective, des Alliés sera considérée avec équité dans tout traité éventuel.

Pour ce qui est de l'unification de la nomenclature douanière, des avantages indéniables résulteraient d'un langage douanier commun obtenu en unifiant la forme extérieure de leurs nomenclatures, dont le classement serait fait suivant un plan commun et dont les grandes divisions et les chapitres seraient désignés par des titres ou des dénominations identiques. Une

telle uniformité de classifications et de désignations rendrait plus aisée la lecture des divers tarifs et faciliterait beaucoup les recherches et les comparaisons auxquelles donne lieu l'étude des questions douanières.

Mais il faut procéder dans cette voie avec tact et prudence, aussi n'essaierait-on tout d'abord d'uniformiser que l'ordre général de la classification et les différents nomenclatures. Bien plus, par la création d'un organisme spécial qui serait dit «Bureau International des Statistiques Douanières», dont l'activité serait limitée à l'unification des statistiques, complètement en dehors des questions de tarifs, on exercerait une action qui, pour être un peu indirecte et pleine de douceur, ne serait pas dénuée d'efficacité et introduirait peu à peu, sans froissements ni heurts, toute la dose d'uniformité qui peut être réellement pratique et utile.

A l'unanimité, la Conférence adopta la résolution suivante:

«La Conférence Parlementaire Internationale du Commerce, composée des délégations des nations alliées de Belgique, France, Grande-Bretagne, Italie, Japon, Portugal, Russie, Serbie, dont la grande majorité a adopté le *système métrique décimal* des poids et mesures;

«Considérant que ce système est le plus pratique et le plus répandu et que son usage universel faciliterait les relations commerciales internationales;

«Considérant que les nations qui ne l'ont pas encore rendu obligatoire ont un intérêt particulier à son adoption et que notamment la Grande-Bretagne, la Russie, le Japon en bénéficieraient pour le développement de leurs échanges extérieurs;

«Considérant que la délégation britannique elle-même a exprimé un avis favorable à la réforme;

«Emet le vœu:

«Que les Comités représentés à la Conférence entreprennent une propagande active au sein de leur Parlement afin de faire prévaloir l'obligation du *système métrique décimal* des poids et mesures;

«Donnent communication de ce vœu unanime aux Gouvernements anglais, japonais et russe.»

Ce qui caractérise la Conférence de Rome, comme celle de Paris, c'est, comme le disait si éloquemment M. Charles Chaumet, la volonté d'union, de concorde qui animait tous les membres, parlementaires ou non parlementaires. Les orateurs n'ont point cherché à esquisser les difficultés, ils n'ont pas eu la naïveté d'établir un accord apparent par des formules vagues en laissant subsister des dissentiments cachés qui eussent fatalement compromis plus tard l'œuvre commune. Les divergences inévitables d'intérêt ont été regardées en face, avec la ferme résolution de trouver les moyens pratiques de les concilier. Les Alliés, au cours de cette guerre, ont fait trop de sanglants sacrifices pour laisser compromettre les fruits de la victoire par un égoïsme aveugle.

G. DE BRANCION, Ingénieur.

El poeta Josep Rivière

El poeta Josep Rivière pren un bitllet de primera en el tren de la França nova, damunt del vent.

La joventut d'ara desemmena els ulls de la testa d'un batbull d'idees que saltaren com l'aigua d'un brollador devers el cel i devers els vents durant la febre neguitosa de les acaballes del vuitcents, quan madona Anarquia feia com de marmanera de tota cosa sentida i de tota cosa pensada cridant, amb veu estrident, amb braços arremangats, sota la protecció de missenyor el Simbolisme: «trièu i remeneu!» Cosa graciosa de sotjar pels espectadors i pels actors d'aquella època: de les seves despulles disperses se nodreixen avui l'ordre, la disciplina, la mesura, l'autoritat, el socialisme, el classicisme i fins el cubisme, malgrat i ésser aquesta última, en potència, de totes les manifestacions d'avant-guarda, la més interessant per al crític deslligat de compromisos ideològics amb si mateix.

Noves corrents d'idees literàries fan aquí esforços per a expandir-se d'ençà que, oficialment, el Simbolisme és mort; d'elles escriurem a mida que l'oci ens permeti pendre l'estilograf. Però, que vulgui aixecar el vol amb doble motor una tendència individualista, veusaquí una cosa que deixarà sorpresos als qui creien que, amb el vuitcents, l'individualisme havia deixat d'existir. L'individualisme aixeca una nova bandera i «Soi-même» revista literària de París, és qui l'enarborarà. No es tracta d'aquell individualisme recarregat de tò filosòfic que considera l'individu, no com el centre del món, sinó com el món mateix, com l'única realitat, per a la qual, fora del subjecte; no existeix l'objecte; es tracta d'un individualisme que es confon amb el món en sentiment més que en pensament. En Josep Rivière, el director de «Soi-même», amb qui enraonàvem l'altre dia, d'aqueixos afers espirituals, així m'ho deia.

En Rivière m'ho deia amb un accent d'apòstol convençut. Una flama inextingible, en els seus negres ulls, damunt dels quals s'entelaven les ulleres, ho confirmava. La barba del poeta, negre com la morera madura, posant contorn i donant relleu a la seva cara prima, n'era més severa tot alhora. La parla del Migdia — cosa rara — feia més pregones, més ensomniades les idees i les paraules de l'autor de *En passant...*, qui gosa, tot despert, de somniar precisament damunt de tot allò que ovira. Hi ha, en les seves conviccions, un cert caient d'autoritarisme. Ningú, entre els col·laboradors de «Soi-même», encarna millor que ell aqueix individualisme

panteïsta, que fa viure a l'ensem, la natura en l'individu i l'individu en la natura; que té el sentit dionisiac de procreació, de gaudiment i de joia; que viu sota el flamereig del sol, sota el besoteig del vent, sota el cant simfònic de la pluja, entre els arbres parlívols i els rius llisquívols, davant de la mar, al peu de la muntanya; sortint, en la natura, la vida; duent, a la natura, l'home com per a humanitzar-la als ulls d'ell mateix; cosa que implica, en ell mateix, forta dosi de misticisme des del moment que l'home s'abona a natura al ensem com posseït per ella.

Cosa admirable: la consciència de l'artista correspon dretament amb l'inconsciència de la seva inspiració, en l'obra *En passant...*, tot just publicada. El sentiment de la natura, en aquells versos lliures de trabes retòriques, però que es despleguen, així una obertura musical, segons el ritme interior tradueixen fidelment la concepció del poeta: la natura, cantada amb veu d'apassionada tendresa, se fa verament humana i, per tant, comprensible al cor, sinó a la ment.

*Passe la poussière
en habit de lin
tissé de lumière.*

Canta el poeta amb aqueixa naturalitat, amb aqueixa espontaneïtat, amb aqueixa frescor d'accent que no desflora la virginitat de l'emoció com sol desflorar-la la literatura massa llibresca. L'emoció, no hi ha poeta sense ella, això és apodíctic. El sentiment bé que senzill, es matisa en els versos de Rivière amb certa delicadesa, com en els versos de Viélé-Griffin, sobre tot quan el poeta descriu allò que observa tot fent via, al seu davant i al seu entorn, lligant-ho, deslligant-ho i entortolligant-ho. El pensament, amb tot i la recerca de la novitat en l'imatge, serveix la simplicitat mateixa de la forma literària; i en això, cal confessar-ho, hi ha l'harmonia, encara que el pensament, com succeeix sovint amb els poetes, no segueixi sempre per l'ordre lògic; en les melancòliques esparces d'aquest poeta és fill del sentiment.

Cal esmentar, com a principal mèrit d'aquest autor, així en la seva prosa, així en els seus versos, que d'una cosa i altre hi ha en l'obra *En passant...* — la seva facultat de veure coses en les coses, fonament, justament, segons és de veure, sobre tot, en les seves descripcions raona-

des, on se conjumina, de faicó personal, l'idealisme amb imatges d'un caient simbolista. Llibre, el seu, de poeta que va per nous camins de la sensibilitat — i la sensibilitat, segons és d'esbrinar en l'història literària, es ço que caracteritza més una època, és això que la fa *nova*, diferent de les altres.

El poeta, en Rivière l'entén dins el quadre panteïsta i en Rivière ens deia:

— Per mi, sols és gran, sols és veritable, el poeta virilment panteïsta. Fins ara, els poetes

han lligat les garlandes de llurs cants sols en el front de l'home, sols en el front de la dona, sols en el front de la natura, sense tenir en compte l'ambient que els rodeja.

L'ambient dels versos den Rivière, on hi ha forta reminiscència de cristianisme, aqueix hereu de l'helenisme, és molt de prear per l'originalitat amb que es corlliga, tan enmirallador, tan expandidor de natura, amb la sensibilitat del poeta.

J. PÈREZ-JORBA.

Las corrientes estéticas en Cataluña

En mantes cròniques argentines, la premsa catalana parlà, en son degut temps, d'una notabilíssima conferència que el Sr. Alfons Maseras donà a l'Ateneu Hispano-Americà de Buenos Aires, sobre les Corrents Estètiques a Catalunya. Plau-nos donar avui als nostres lectors un interessantíssim fragment d'aital conferència, que son autor conserva inèdita i que constitueix un acabat capítol de la Història crítica del nostre Renaixement espiritual.

Deixem el fragment en la seva llengua original, per a que en terres no catalanes puguin apreciar l'autoritzat jut del nostre benivolgut col·laborador sobre matèria tan discutida i que tan directament interessa als qui estudien l'evolució de l'art i de les lletres catalanes.

Quiero hablaros de Maragall. Cuando, sufriendo la influencia de los parnasianos y de los simbolistas franceses, todas las literaturas latinas y, por consiguiente, la catalana, caían en el artificio y en la obscuridad, Maragall proclamaba tácitamente con sus versos la espontaneidad en poesía, aunque aquélla destruyera, a veces, el ritmo y la rima. Era un exaltador de la intuición poética y artística, con lo que venía a pronunciar y subrayar el espíritu de desorden que reinaba en todos los campos de producción intelectual. Sus obras contradecían muchas veces sus propias teorías. Este fenómeno no es raro en los grandes poetas. Como tal saludóle Unamuno, quien encontró en él una alma hermana, cuya constante preocupación era el misterio de la vida y de la muerte. Pero no ha sido por su profundidad ni por su neo-misticismo que Maragall llegó hasta el corazón del pueblo, sino porque su poesía es esencialmente catalana. Sus poesías de amor son serenas, sin deliquios, considerando el amor humano, no como una sublime y trastornadora aspiración, ni como un desfallecimiento extremo, sino como un misterio que se realiza en el hombre por la voluntad de su Creador.

Resulta, pues, que Maragall, el poeta sereno, ecuaníme, plácido y optimista, ha pretendido ser el teorizador de la improvisación fogosa, que como tal ha de ser hija de la turbación, de la confusión y del arrobamiento inconsciente. Singular contradicción, que se explica perfectamente cuando se tienen en cuenta las diversas tenden-

cias que se dibujaban en el campo estético, durante esos ya lejanos años de fin de siglo.

Era que Maragall, que tenía la intuición de lo clásico, tendía hacia el naturismo — naturismo, he dicho, y no naturalismo, — tendía hacia lo ingenuo, hacia lo verdadero, hacia esta serena placidez que él creía hallar en la espontaneidad. Su estética es una reacción contra toda la exageración romántica y plañidera en que se vió envuelto, pero cae en otra exageración desordenada y confusa, pues antepone la ignorancia o la inocencia a la razón.

Alrededor de Maragall, influidos por su naturismo, surgieron gran número de poetas y escritores que levantaron la bandera de la espontaneidad, y diciéndose enemigos del academismo hasta entonces consagrado por los Juegos Florales, pretendieron substituir el desorden romántico por un desorden naturista que era en el fondo otro romanticismo. Los espíritus cultos, empero, no se dejaban engañar. Los universitarios se inclinaban hacia las escuelas francesas, el parnasianismo, el simbolismo, el decadentismo, el preciosismo, y hacia la escuela clásica de Carducci, prolongada ampulosamente por ese mago de la palabra que se llama Gabriele D'Annunzio.

Simultáneamente, mientras los poetas y escritores se dejaban penetrar, a pesar de la voz de alerta de Maragall, por todas las corrientes exóticas, los pintores y otros artistas hacían lo mismo, como sucedía en Castilla y en el Nuevo Mundo. No ha habido escuela o tendencia mo-

derna, dentro del dominio artístico, que no haya tenido en Cataluña, por algún tiempo, sus adeptos y sus secuaces.

Esto nos hacía estar al tanto de todo lo nuevo y vivir la vida intelectual de los grandes centros de cultura, donde tantas evoluciones y revoluciones estéticas se han sucedido, pero nos alejaba de nosotros mismos, produciendo el caos a nuestro alrededor. Esto nos probaba una vez más que por mucho que pretendiéramos lo contrario, estábamos dentro de un ciclo inconsciente del que era necesario salir, pues amenazaba acabar con nuestra personalidad. El camino que nos señalara Maragall tendía en parte a afirmar nuestra pureza y a libertar nuestra alma colectiva, pero nos hacía retroceder. Literariamente, ha sido tan grande ese estado caótico, que hasta hace muy poco tiempo, y gracias a la sabia labor del Instituto de Estudios Catalanes, no se ha podido normalizar y establecer definitivamente la ortografía catalana, problema que en 1889 un erudito mallorquín pretendía de tan difícil solución como el de la autonomía política dentro de la unidad española.

Hemos estado envueltos, por consiguiente, por la fuerte e ineludible ola del romanticismo. Pensad bien lo que esta palabra significa. Muchas y diversas definiciones se le ha dado, y aun es susceptible de muchas más. Pero en realidad, ved lo que ha pronosticado, o cuando menos lo que ha consentido: la exageración, el desorden, la divagación, el pesimismo, el ilusionismo, lo inconsciente, lo irracional, lo deprimente, lo plañidero, lo melancólico y lo triste. Cuando ha querido embellecer las cosas, ha hecho desorbitar la fantasía y desequilibrar los nervios, y ha preconizado los paraísos artificiales. El romanticismo ha renegado siempre de la diosa Razón, que dicta las supremas leyes de la Armonía. Y como la vida es y debe ser algo armonioso, resulta que el romanticismo no es una tendencia positiva y afirmativa, sino una corriente negativa, una tendencia de muerte. Por eso sólo ha podido ser deslumbrador y admirable cuando ha impulsado y ha formado una personalidad, un genio, pero no cuando ha contaminado todo un estado de cosas, cuando se ha cebado en todo un pueblo o nación.

Imitando a un célebre cura de mi país, podría aventurar esta frase: el romanticismo es pecado... Pero temo que seríamos muchos los que nos veríamos obligados a entonar el «Yo pecador»... Este desorden a que nos impelen la imaginación y la sensibilidad es más difícil de dominar de lo que parece, pero ahí está el mérito precisamente, en hacerse violencia, consejo que Pascal daba a los hombres para ser perfectos en lo moral y en lo intelectual. Una vez librada la batalla

y tomadas las disposiciones para no reincidir, la diosa Armonía no nos abandonará. Así, invocando esta diosa tutelar, uno de nuestros mejores poetas ha podido sintetizar el estado de espíritu de su generación y el suyo propio, con este verso lapidario:

«So lliberat de la follia romàntica.»

Arte - Evoluzione

L'arte deve essere qualcosa di concorde col corso della vita. Perciò si deve essere evoluzionisti. Non dobbiamo ammetter nulla che non sia evoluzione.

In tutte le nostre opere deve realizzarsi un processo evolutivo sopra di noi stessi.

Non ci sarà mai possibile di avere una maniera invariabile, ne ammettere la istituzione di scuole è neanche di avere un criterio se questo deve essere basato su qualcosa d'immobile, che serva di termine o di punto di comparazione. In ogni caso, il nostro criterio deve evolvere costantemente.

Posti così su questa naturale via evolutiva, il nostro compito deve consistere solamente nel segnalare, come un sensibilissimo ricevitore, quello che potremmo chiamare: la plasticità del tempo.

Per questo, dunque, tanto è per noi un paese che un altro, una parte di mondo che un'altra; vogliamo essere internazionali.

Nulla del già fatto ci può servire, neanche le nostre stesse opere. Per noi nulla ci può essere di definitivo. E' necessario che ignoriamo oggi quello che faremo domani. Dobbiamo mettere in secondo termine il lavoro dello spirito di scegliere, di selezionare per abbandonarci, invece, alla spontaneità, al conoscenza intuitivo allo stato di simpatia col mondo reale. Bisogna identificarsi con tutto per giungere al vero sapere. L'io vivo è il solo interessante. Non si deve dipingere né parlare che di noi stessi, di questo stato di simpatia con le cose.

Essere evoluzionista non è appartenere ad una scuola, e essere indipendenti, anzi, andar contra le scuole; è essere qualcosa nel tempo. Ciò non ostante non dobbiamo credere che giungeremo a conoscerci del tutto; dobbiamo andare scoprendoci.

La nostra divisa deve essere: individualismo, presentismo, internazionalismo.

J. TORRES-GARCIA.

(De la Revista *Art Voltaic*. — Barcelona.)

La vacca cieca

de J. MARAGALL, traducció italiana per E. PORTAL

E. Portal, distingidíssim poeta italià, ha honorat les lletres catalanes publicant acurades traduccions tals com «L'Atlàntida», el vivent poema de Mossèn J. Verdaguer. De l'excels Maragall, ha traduït recentment, entre altres, «La Vaca cega», que transportem aquí.

Al mio carissimo amico
Ramón Vilaró i Guillemt

Contro un albero e l'altro il capo urtando,
movendo incerta pel cammin de l'acqua,
sen va la vacca tutta sola. È cieca!
Una pietra lanciata da un garzone
con destra man, le offese un occhio, e l'altro
si coperse d'un vel. La vacca é cieca!
Va al fonte a bere, come già solea,
ma non col passo fermo d'altra volte,
ne a le compagne insiem, va tutta sola!
Le sue sorelle, pei sentier, pei poggi,
pel silenzio dei prati, nel ruscello
fan squillare il sonaglio, pascolando
l'erba fresca. Essa no, cader potria!
Batte col muso sul pietroso margo
e arretra vergognosa, pero torna,
e il capo abbassa all'acqua, e lenta beve.
Ben poco, non ha sete. Poi solleva
al cielo, enorme, la cornuta testa,
e con gran gesto tragico le palpebre
cala sulle pupille spente, e torna,
priva di luce sotto il sole ardente,
pie cogniti sentieri, vacillando,
ed agitando la sua lunga coda.

Trad. di E. PORTAL.

Topant de cap en una i altra soca,
avançant d'esma pel camí de l'aigua,
se'n ve la vaca tota sola. És cega.
D'un cop de roc llençat amb massa traça,
el vaillel va desfer-li un ull, i en l'altre
se li ha posat un tel: la vaca és cega.
Ve a abeurar-se a la font com ans solia,
mes no amb el ferm posat d'altres vegades
ni amb ses companyes, no; ve tota sola.
Ses germanes, pels cingles, per les comes,
pel silenci dels prats i en la ribera,
fan sonar l'esquellot, mentres pasturen
l'erba fresca a l'atzar... Ella cauria.
Topa de morro en l'esmolada pica
i recula afrontada, però torna,
i abaixa el cap a l'aigua, i beu calmosa.
Beu poc, sens gaire sel. Després aixeca
al cel, enorme, l'embanyada testa
amb un gran gesto tràgic, parpelleja
sobre les mortes nines, i se'n torna
orfe de llum sota del sol que crema,
vacil·lant pels camins inoblidables,
brandant llànguidament la llarga cua.

JOAN MARAGALL

Questa breve poesia rese celebre il Maragall — 1860-1911 — poeta catalano di gran pregio e dotato d'individualità poetica tutta, propria, autori di molti volumi di versi, racconti, traduzioni dal tedesco, note autobiografiche, discorsi in catalano e di numerosi articoli sulle riviste castigliane. Fu uno de gli astri della rinata letteratura catalana, la cui luce troppo presto si spene;

Poesia italiana moderna

Crónica internacional

Sul Palatino

*Dall'ombra degli allori io qui contemplo
Il fonte di Juturna, il clivo, i rostri,
Della pia fiamma i vigilati chiostrì
E di Saturno le colonne e il templo:
Sì come un sogno illuminato d'oro,
Emerge al sale dai millenni il Foro.*

*Oh tumulto d'immagini, oh cammino
D'opposte età ne' secoli cozzanti!
Qui s'abbica un meandro a me dinanti,
Là una palma si staglia al ciel turchino.
Per l'Appia via l'orgoglio delle tombe.
Di Cristo il verbo ne le catacombe.*

*O Roma grande, o Roma antica madre,
Ascolta qui dal tuo figlio devoto
D'Italia per le sorti inclite il voto,*

*Da San Nereo, San Saba e San Gregorio
Per la città scrosciante di fontane
Risponde nn coro a gloria di campane.*

ALFREDO BACCELLI

El dia 11 de Febrer ha llegit el President Wilson un Missatge concretat en quatre principis, responent a les declaracions del comte Czernin i del comte Hertling.

* *

El congrés del Concell Nacional del partit socialista, celebrat a París el 20 de Febrer, donà majoria a la tesis d'Albert Thomas i dels socialistes anglesos per a seguir la guerra.

* *

El dia 25 donà el comte Hertling, canceller de l'Imperi, una resposta mostrant una certa acquiescència al missatge Wilson. Així va el·laborant-se, segons sembla, el nou dret internacional.

* *

El notable escriptor anglès Mr. H. Wells, també publica un magnífic treball sobre la realització d'una Societat de Nacions per un tribunal d'arbitratge.

Crónica regional

Els intel·lectuals catalans en el "Foyer Français"

CONFERÈNCIA D'EUGENI D'ORS

Accedint galantment a la invitació que li havia estat feta per la Direcció de l'entitat «Le Foyer Français», l'eminent escriptor català Eugeni d'Ors ha fet darrerament en l'esmentada societat una lectura d'algunes de les pàgines del «Glosari», d'aquelles en les que el Glosador ha dit, amb l'elevació de concepte i la finesa de mots en ell peculiars, les característiques de l'ànima francesa.

Allunyat sempre de «filies» i de «fòbies» que repugnen a tota consciència noble i a tot esperit llibèrrim, el nostre filosof s'ha col·locat una vegada més lluny de les passions nacionals que avui semblen voler acabar amb tot ideal de justícia i de fraternitat humana. Però les passions nacionals no triomfen, i el jut serà, l'equanimitat, la tolerància van imposant-se poc a poc. Perxò el fet de que Xènius hagi pujat a la tribuna del «Foyer Français» és causa de gran joia per nosaltres, no pas perquè signifiqui que Xènius hagi desertat de la seva situació «superadora»

de la guerra en què es col·locà des dels començos de les hostilitats, sinó per tal que significa, més aviat, que les gents franceses, fent honor a les nobles tradicions de la França, malgrat del punyent dolor que actualment els doblega l'ànima, o asserenades i devingudes més clarividents per aquest propi dolor, saben ja despullar-se de tot *chauvinisme* i caminen vers una superació ètica social que portarà un grau més alt de glòria a la pàtria llur.

Remerciem a Xènius de poder donar als nostres lectors l'allocució bellíssima amb la qual preludià la lectura de *Quelques pages du «Glosari»*. Es una nova glosa plena de seny, de la qual els nostres lectors en gustaran els savis conceptes i l'estil admirable.

Després de saludar a la nombrosa concurrència i agrair la invitació que se li havia fet de ocupar la tribuna del «Foyer», l'il·lustre escriptor digué:

«Oui, je me suis senti toujours attiré vers votre pays admirable par une forte vocation de sympathie. Et je n'ai pu résister la tentation de vous faire connaître comme cette sympathie est ardente et comme elle est ancienne. Ce dernier

point peut avoir, Mesdames et Messieurs, son importance. Vous le savez mieux que moi: la France compte aujourd'hui trop d'amis nouveaux. Comme il arrive d'habitude, ces convertis montrent un zèle un peu intempestif. Il y en a chez qui ce zèle prend parfois des airs professionnels fâcheux. Or, amour et profession, tout nous le dit, ne font guère une honnête alliance. Vous m'excuserez, n'est-ce pas, d'insister davantage.

«Les quelques pages que je vais lire viennent du plus obscur des amis de la France et à la fois du plus sincère. Quelques-unes parmi elles, datent de dix ans; d'autres ont été écrites après le commencement de la guerre. Elles sont toutes animées par le même feu d'amitié. Ni cette amitié était exclusive ni vous, Français, l'auriez voulu; car vos n'oubliez pas que votre grande et belle tradition vous permet toujours de projeter les intérêts nationaux dans le sens de l'universalité la plus large. Non, cette amitié n'était point exclusive. Il suffisait qu'elle fut hiérarchique. Elle le fût.

«Ces pages appartiennent au *Glosari*, sorte de journal où j'ai l'habitude de donner, au jour le jour, non pas une autobiographie, que ceci n'aurait d'intérêt pour personne, même pas pour moi, mais le résultat d'expériences idéologiques et morales, que je me crois en mesure de considérer communes à toutes les consciences de notre génération. Ces notes sont souvent très courtes. Dans la vie moderne, si hâtive, si pressée, il faut que la philosophie se résigne à adopter ces formes gnomiques, épigrammatiques, aphoristiques, qui plaisaient à la sagesse ancienne.

«Je vais lire ces pages en catalan d'abord, comme hommage au principe national qui est le ressort de toute notre activité de culture. Puis j'en lirai d'autres dans une langue que votre courtoisie parfaite fera semblant de prendre pour du français, pendant une quarantaine de minutes.»

A continuació Xènius desglosà en el més pur francès diverses pàgines del *Glosari*, aqueixa Summa dels temps moderns, com l'apellà un francès, M. Marcel Robin, i quelques pàgines escrites directament en la llengua de Fenelon pel Glosador. Eugeni d'Ors fou aplaudidíssim.

* * *

CONFERÈNCIA DEL SR. MASERAS

El dia 22 del present mes D. Alfons Maseras donà en el «Foyer Français» una lectura de poèsies catalanes traduïdes per ell al francès. Donà a coneixre als nostres més eminents poetes contemporanis, fent una petita silueta psicolò-

gica de cada un d'ells. Ans de llegir les traduccions, pronuncià la següent al·locució que ens és grat poder publicar:

Mesdames, Messieurs,

Je n'ai pas su me refuser à l'aimable invitation de votre honoré Directeur, M. Charles-Garnier, me demandant de vous adresser par quelques instants la parole, et cela, par deux motifs bien puissants: d'abord, il m'offrait une occasion excellente pour exprimer une fois de plus, mes sentiments très vifs d'amitié pour la France; ensuite, parce qu'en venant ici à l'objet de vous entretenir un moment, je pourrai contribuer, bien que très modestement, à une œuvre qui m'a toujours été chère: au rapprochement intellectuel entre la Catalogne et la France.

La guerre, Mesdames et Messieurs, cette guerre inhumaine qui nous fait tant pleurer et qui nous rendrait fous si nous n'espérions pas, après elle, le commencement d'une ère nouvelle où des fléaux pareils ne soient plus possibles; cette guerre qui est au même temps la plus grande blessure et la plus grande gloire de la France, parce que la France entend lutter à la fois pour son existence et pour la libération du monde, cette guerre est venue interrompre bien des choses. Aux combattants, à ceux de l'arrière, aux neutres même, elle leur a demandé leurs efforts, leurs énergies, elle leur a imposé de nouvelles besognes... Et l'étranger, homme de lettres, qui aimait à lire et commenter, à Paris, les poètes de chez soi, il s'est soudainement vu appelé par des préoccupations bien plus pressantes... C'est là mon cas, Mesdames et Messieurs, et c'est ainsi que la guerre est venue interrompre un livre que je préparais, destiné au public français, et au moyen duquel j'aurais voulu lui présenter un aspect seulement de la littérature catalane, l'œuvre de nos poètes contemporains.

Je préparais, donc, pour un éditeur parisien, une Anthologie de Poètes Catalans qui est loin d'être terminée. Ce travail dormait au fond d'un tiroir, en attendant des jours meilleurs, lorsqu'à l'aimable requête de votre Directeur, je me suis fait la suivante réflexion, et vous m'excuserez bien si j'ose vous l'avouer. Il le faut pour la tranquillité de ma conscience. Je me suis dit: voici, il est, à Barcelone, un nombre toujours croissant de Français. Ils aiment notre ville, ils s'accommodent vite à nos mœurs, ils s'attachent à nous par des liens d'amitié très forts et puissants. Ils vivent notre vie sociale, en nous faisant le regal de leur civilité exemplaire. Ils vivent notre vie d'affaires, et contribuent grandement au développement de notre commerce. Seulement, voilà: lorsqu'ils s'attachent à nous si gentille-ment, ils oublient, pour la plupart, d'étu-

dier notre langue, notre chère langue catalane, qui certes ne leur sert pas dans les affaires et que personne ne leur exige nulle part. Ils apprennent le castillan seulement. Au moins, c'est là la règle. Et même, parfois, ceux qui ne s'informent pas trop des choses de l'esprit, ne donnent au catalan d'autre valeur que celle qu'ils accordent aux patois de chez eux. Je ne vais pas leur en faire un reproche, car, s'il en est ainsi, c'est bien notre faute et notre faute seulement.

Mais le fait existe. Et, puis qu'il existe, je me suis dit qu'il ne serait peut-être pas inutile de vous montrer ici quelques échantillons de notre poésie catalane; qui est arrivée, déjà, à un tel état de plénitude et de perfection, qu'il est juste, à mon avis, qu'elle aille bientôt s'incorporer à la poésie universelle, en proclamant devant le monde qu'elle n'est plus le bégayement d'un peuple encore enfant, mais le miel le plus pur d'une langue polie et policée.

C'a été là mon dessein, Mesdames et Messieurs, lorsque j'ai osé traduire en prose française, dans une prose où vous aurez certainement beaucoup à excuser, quelques-uns de nos poètes. Vous n'en goûterez pas ni la langue ni le rythme, mais vous pourrez quand même en saisir la valeur littéraire, le sens savoureux, et ce rythme intérieur qui résiste à toutes les traductions et qui est l'âme véritable des poèmes. Il s'en faut, et de beaucoup, que tous nos poètes soient là. Les poèmes que je vais vous lire ne sont pas non plus les meilleurs de chaque poète. Mais ils suffisent à leur gloire, et ils suffiront à votre exigence, je l'espère.

D'entre les acurades traduccions llegides al «Foyer Français» pel Sr. Maseras, plau-nos donar a coneixe les dues que transcrivim de dues bellíssimes poesies de l'alt poeta Josep Carner :

CAMPAGNARDE LATINE

*Voici: tu arrives, ailée, jusqu'au sillon; | Tu te penches un peu vers la lumière | Et, à demi-
auguste, à demi-chiffonnée, | Tu te couronnes de l'or de l'automne.*

*Tu as la taille fine et arrondie | Et ton sein est une promesse naissante. | Ta bouche chan-
te, inflamée | Comme une rose d'Anachréon,*

Et tu sèmes, de ci de là, le grain | Telle une reine qui rependrait de l'aumône. | Et tu ris du pauvre Galatée farouche.

Mais tu ne sauras jamais que sous la terre amie | Gît une déesse ancienne | Qui veille pour la grâce de ton geste.

TRANSMUTATION

Lorsque, dédaigneux et solitaire | Je méprisais les merveilles du monde | Je voulais arrêter les

belles étoiles | D'un éclat de mon fier tourment.

Mais la pitié revit maintenant en moi. | De nouvelles fleurs sont écloses autour de moi. | Et si je longe la rivière, les étoiles | Me suivent, plongées dans l'eau.

Je ne te connais plus, oh étrange solitude! | J'entends des voix au sommet de la montagne | Et des mélodies dans la tempête.

Je suis, de par mes blessures, le frère de tout le monde | Et près de moi, toutes les vies s'ouvrent | Illuminées par l'hospitalité.

**

CONFERENCIA D'EN C. MONTOLIU SOBRE LA SOCIETAT DE LES NACIONS

Molt interessant fou també la conferència que En Cebrià Montoliu donà al «Foyer Français» sobre el tema enunciat a l'epígraf. Mes, tractant-se d'un assumpte que constitueix una de les principals preocupacions d'aquesta revista, creiem preferible donar a nostres lectors la conferència completa en altre número, ja en que el present la manca d'espai no ens permetria insertar més que petits fragments.

Tanmateix, no sigui més que a manera d'avant-goût de tan substanciosa lectura, no podem menys d'oferir als nostres lectors el següent paràgraf, que, resumint la noble finalitat de l'acte en qüestió, meresqué al conferenciant els corals aplaudiments de la selecta i nombrosa concurrència que havia acudit a escoltar l'autoritzada veu del nostre company i amic.

«Es, por lo tanto, de la mayor importancia que todas las naciones neutrales, y particularmente España, que ha tenido la gran fortuna de ser tal vez la nación que ha podido hasta el presente mantenerse más alejada del actual conflicto, se hallen dispuestas a tomar cartas en el asunto, no sólo en interés de la humanidad facilitando una base común de posibles negociaciones en el porvenir más o menos inmediato, sino también por su propio interés reclamando tan pronto como sea posible tomar la parte que les corresponde en la gran Sociedad de las Naciones, que será el árbitro absoluto del mundo post-bélico; a cuyo objeto debieran nuestros gobernantes y directores de opinión esforzarse desde luego en contribuir cuanto sea posible a la realización de un proyecto como el indicado que, cualesquiera que sean sus defectos, representa, sin duda, el camino más práctico hasta el presente trazado para evitar otra catástrofe como la actual que está precipitando al mundo en un abismo de miserias y dolores sin cuento.»

C. MONTOLIU.

De literatura inglesa

Durante la segunda quincena del corriente han tenido lugar cuatro conferencias sobre literatura inglesa a cargo del catedrático de lengua inglesa Mr. S. Bendir. Habló primero del gran poeta de la naturaleza *Wordsworth*; en la segunda, de *Sir Walter Scott*, el gran novelista, y *Tom Moore*, el poeta patriótico y cancionero de amor. En la tercera conferencia se dedicó a estudiar los malogrados genios *Keats*, el poeta sensual, pagano, y *Shelley*, el profeta del idealismo etéreo y espiritual. Por último, se ocupó exclusivamente de *Lord Byron*, el revolucionario que, desafiando a Europa entera, tuvo una influencia más profunda en la literatura de su época que todos sus colegas.

Mr. B. fué muy felicitado por sus interesantes conferencias, que fueron escuchadas por muchos aficionados a la literatura inglesa, además de nutrida representación de la colonia británica.

Animamos a nuestros lectores a estudiar la literatura inglesa tan recomendable por su alto sentido universal y por la nota característica de sinceridad de que está impregnada.

Un merescut homenatge

El 24 de gener tingué lloc a l'Hotel Inglés de Madrid un àpet en obsequi del distingit poeta Sr. Josep M.ª de Sagarra i Castellarnau. La idea del comici nasqué entre els companys de l'Escola Consular, quals estudis segueix el Sr. Sagarra, i amb motiu del recent èxit de la seva obra dramàtica *Rondalles d'Esparvers*. Parlaren els Srs. Badia, Martínez Sierra, Dr. Recassens i Carvalho, cònsul de Portugal, glosant la personalitat artística de l'homenatjat i les arts catalanes, com també les corrents fraternals entre els elements intel·lectuals de Castella, Portugal i Catalunya. Assistiren també el mestre Vives, autor de *Maruxa*; el Dr. Subirana; Srs. De Mesa, E. Díez-Canedo, P. M. Turull, Veiga, Zamora i altres. Entre les diverses adhesions figuraren les del Sr. Rodés, Ministre d'Instrucció Pública, Rafel Vehils, etc., etc.

(Retraçat per excès d'original)

Bibliographie

PIERRE TISSERAND: *La Sinceritat*, i altres comentaris sobre Art i Pedagogia social d'altres autors francesos, trasplantats al català per J. M. DE SUCRE. — Artis, impressor. — Dues pessetes.

En Josep M.ª de Sucre ha reunit en un petit volum en el qual fa professió d'amor a la França la traducció catalana d'uns assaigs d'En Pierre Tisserand sobre la Sinceritat, als quals ha afegit diversos comentaris sobre Art i Pedagogia socials d'altres ideòlegs francesos, tals com Adam, Carrière, Clemenceau, Croisset, Challaye, Lacaze-Duthiers, Jacquard, Naville, Seailles i Valdeck-Rousseau, formant tot plegat un conjunt de sana doctrina estètico-social en la que es resum bellament un aspecte notable del pensar de la França contemporània sobre el qual cal insistir, i sobre el qual deuen meditar tots els francesos, així com nosaltres mateixos.

GUGLIEMO FERRERO, *Le Génie latin et le monde moderne*. B. Grasset, éditeur, Paris.

Dans cette nouvelle édition M. Guglielmo Ferrero expose de nouveau ses points de vue sur les

origines de la guerre, dont les plus décisifs ont été l'oubli du sentiment de la Loyauté et la politique ambitieuse allemande. La civilisation du XIXe siècle a donné trop de prépondérance à l'idéal de puissance matérielle. M. Paul M. Turull, fondateur de MESSIDOR, dans son ouvrage intitulé *La Société des Nations, la morale internationaliste et la Catalogne*, a parlé de ces points de vue de M. Gugl. Ferrero. Nous pourrions ajouter que l'oubli des sentiments de sincérité, de solidarité dans l'éducation sociale, et la négligence de l'esprit de collectivité, et de charité parmi les populations de certains pays, a contribué à déclencher le cataclysme.

Revue d'Italie. (Chronique de la vie latine) paraît le 15 de chaque mois. Direction, H. Méreu. — Roma.

Nous recommandons à nos lecteurs cette Revue qui contient des travaux excellents sous tous les ordres de la pensée et de l'activité des pays appelés latins. Cette Revue se trouve en vente à la librairie Verdaguer, Rambla del Centre, Barcelone, et à la librairie Fernando Fe à Madrid.

Los derechos de los Pueblos. De la anarquía internacional a la declaración de los derechos de los pueblos, por el SR. CIMBALLI, profesor de la Universidad de Roma, traducción por Pedro Umbert. Imprenta Henrich, Barcelona.

En esta nueva obra muestra el Sr. Cimbali sus notables estudios sobre Sociología internacional, tema que otros pensadores italianos han desarrollado con brillantes iniciativas, y que deberían servir de estímulo a nuestros compatriotas, pues unos y otros estamos unidos por afinidad de raza.

* *

J. M. LÓPEZ PICÓ: *Escritores extranjeros contemporáneos*. Colección Minerva, vol. XXIII. — 35 cèntims de pesseta.

Digne d'ésser llegida es *Minerva* que l'alt poeta López-Picó ha dedicat a diversos «Escritors estrangers contemporanis». En ella l'espirit sutilíssim del comentarista fa una acurada revisió de valors de l'obra de poetes i prosadors insignes com Barrès Brandès, Eugenio de Castro, Claudel, Corradini, Chesterson, D'Annunzio, Dehmel, Gide, Hauptmann, Jammes, Kipling, Lagerlof, Thomas Mann, Rolland, Shaw, Spitteler, Tagore i Wells. No sols per les informacions que d'aitals escriptors ens dona, sinó per l'orientació ideològica que el crític imprimeix al seu comentari, és digna la *Minerva* de què parlem, d'ésser meditada pels nostres estudiosos.

* *

PIERRE HAMP: *Gens*. Edition de la *Nouvelle Revue Française*.

Nous donnerons prochainement un compte-rendu plus étendu sur cet ouvrage de l'auteur de *Le Rail* dont le style sincère et vigoureux nous frappe.

* *

TOMASO TITTONI: *El juicio de la historia sobre la responsabilidad de la guerra*. — Bloud y Gay, editores. — Barcelona.

S. E. Tomaso Tittoni, ex ambaixador d'Itàlia a París, ha publicat un requisitori sobre el *Judici de la Història sobre la responsabilitat de la Guerra*, del qual ens en dona una traducció castellana la casa Bloud y Gay. M. Gabriel Hanotaux ha escrit un prefaci a aquesta obra, que cal consultar com un element de judici in-

dispensable per a conèixer els «dessous» dels orígens de la guerra, que, com és sabut, prengueren naixença en les ambicions pangermanistes i en la injustícia comesa amb l'anexió de la Bòsnia-Herzegovina, anys ha perpetrada per l'Àustria-Hongria i consentida per la diplomàcia secreta d'altres potències europees. Demuestra també que Itàlia va declarar la guerra a l'Àustria obligada per el fet d'haver aquesta mancat al pacte contret amb Itàlia, atacant a Sèrbia, i rompent així l'equilibri balcànic.

La tensió existent entre qualques potències balcàniques i els imperis centrals, que un noble arbitratge hauria solucionat amistosament, foren la guspira que encengué la formidable guerra.

* *

Hem rebut el número de desembre de la revista *Nuestro Tiempo*, que conté un interessant article d'En Cebrià Montoliu baix el títol «La Intervención de los Estados Unidos i la doctrina de Monroe». Es un treball que ve inspirat en nostre criteri i entra de ple en nostre particular camp de conreu, raó per la qual nopodem deixar de recomenar-lo vivament als nostres llegidors, a l'igual que els següents articles que en aquest mateix anuncia l'autor, i que versaran sobre els temes de l'Organització de la Pau, el Programa de Wilson i La Societat de les Nacions.

* *

CARLOS H. SHERRILL, ex Ministro de los Estados Unidos en la Argentina: *Modernizando la Doctrina de Monroe*, con una Introducción de Nicolás Murray Butter, Presidente de la Universidad de Columbia. — Trad. de J. J. Veiga. — D. Appleton y C.^a. Nueva York y Londres, 1916.

* *

Le Panseur de Plaies. Poèmes, Lettres & Fragments de Walt Whitman sur la guerre (traduction inédite), avec deux portraits hors texte du Poète. Edition de la Revue Littéraire des Primaires «Les Humbles». 1917.

*El texto del presente número
ha sido sometido a la previa
censura militar*

:: Uralita ::

El mellor material
per a teulades

...
IMPERMEABLE
INCOMBUSTIBLE
ETERN
...

ROVIRALTA & C.^A
ENGINEERS

Plaça Antoni Lopez, 15, pral.-Telefon 1644 A.
Barcelona

Roviralta

MESSIDOR

REVISTA QUINZENAL

REGIONALISME
SOLIDARITAT INTERNACIONAL
IBERISME

SOSCRIPCIÓ:

Barcelona, regions Iberiques i Portugal . 2'30 pts.
Etranger, six mois . 8'00 fra.

ANUNCIS:

OFICINES:

Roselló, 166-Telef. G. 791-Barcelona

CIVITAS

REVISTA
TRIMESTRAL
ILUSTRADA

ÓRGANO DE LA SOCIEDAD CÍVICA
LA CIUDAD JARDÍN

Precios de Suscripción

ESPAÑA, UN AÑO 7 PESETAS EXTRANJERO, UN AÑO. . . . 8 FRANCO
NÚMERO SUELTO. . . . 2 PESETAS

Los señores subscriptores que deseen recibir la Revista CIVITAS certificada, deberán abonar un suplemento de una peseta anual :: No se responde de extravíos :: Las subscripciones son por años naturales completos; pagaderas por adelantado

REDACCIÓN: UROBL, 187, TEL. 109 H : ADMINISTRACIÓN: PROVENZA, 304, TEL. 111 G

BARCELONA

Productos Pirelli, S. A.

..... Capital: 3.000,000 de pesetas

Domicilio social: RONDA UNIVERSIDAD, 31.-BARCELONA

Oficina Sucursal: ALCALA, 73.-MADRID

Fábricas: VILLANUEVA Y GELTRÚ

Hilos y cables eléctricos
para el transporte de luz
y fuerza y todas las apli-
caciones de la electrici-
dad : Cables telegráficos
..... y telefónicos

FABRICACIÓN DE TODA CLASE DE ARTÍCULOS
..... DE GOMA PARA CIRUGÍA E HIGIENE

TUBOS Y MANGUERAS PARA USOS INDUSTRIALES